

Zgodnja DANICA

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrileta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrlet 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVI.

V Ljubljani 29. vel. serp. 1873.

List 35.

XIX. Križ — tolažba in pribežšče o smertni uri.

„Spet vas bom vidil, in vaše serce se bo veselilo.“ Jan. 16, 22.

Po grehu prvih staršev mora umreti, kdorkoli se rodi na svet. Smerti niso prosti ne bogati ne ubožni, ne mladi ne stari, ne kralji ne berači. Smert ne izbira, le pobira, in ne čaka starosti.

Pogled na sveti križ pa mogočno poprijema serce človekovo ter ga tolaži v zadnjem trenutku in polajšuje mu bolečine in smertno terpljenje, sej je on, ki visi na križu, premagal smert in pridobil nam večno življenje.

Odločeno je človeku enkrat umreti: Nihče pa ne vé, kedaj in kako da umre. Ni ga dneva, ne ure, ne trenutka, kadar bi človek gotov bil pred smertjo. Skušnja nam kaže, da nekteri umro po dolgi dolgi bolezni, nekteri previdoma, nekteri pri veselica in gostijah, s kterih jih žalostni nesó k pogrebu. Tako so umerli sinovi in hčere Jobove. Kadar so bili v gostijah pri svojem pervorojenem bratu, vstane nevihta in podere hišo njegovo ter pokonča vesele brate in sestre. Mnoge zasači smert v spanji. Tako je umerl vojvoda Sisara, kteremu je Jahela žebelj zabila skozi sence, da je spanje združil s smertjo, omedlel in umerl (Sodn. 4, 21). Mnogi umro v pijanosti, kakor Holofern, kteremu je, kadar je oblegal Betulijo, serčna Judita odsekala glavo. Tako negotov je čas in neznan način smerti. Toraj opominja sveti Duh: „V vseh svojih delih se spominjaj svojih poslednjih reči, in vekomaj ne boš grešil. Strašna je smert njim, ki delajo hudo; Bog se jim bo posmehoval, osramoteni bodo med mrtvimi na veke, in njih spominj zgine, in tožile jih bodo njihove krivice, ker grizla jih bo de njih alaba vest, koja se šibe boji.“

Dobro in blagovito je premišljevanje o terpljenji in o smerti Jezusa Kristusa; to je pač knjiga v kteri učeni in neučeni, pravični in krivični lahko bere in razločno čita, kako velik in svet je Bog. Tu vsak lahko vidi in spozná, kako ostra in tenka je pravičnost Božja, kako neizmerno je usmiljenje Božje proti grešnikom, kako grozni so nasledki greha in kako velika je cena človeške duše.

Kadar je sveti Benicij ležal na smertni postelji, se je dvigal kviško proti nebu ter prosil: „Dajte mi mojo knjigo.“ Pričujoči mu podajo zdaj to zdaj uno knjigo, ali nobena mu ni po volji. Ker se le kviško vzdiguje proti križu na steni, spoznajo, da želi križ, ter mu ga dajo. Vesel ga objame z obema rokama, pritisne na serce ter reče: „To to je moja knjiga, moja naj ljubši knjiga; v to čem narediti svojo oporoko; na

to knjigo sem se velikrat oziral v življenji, s to želim tudi umreti.“

Kadar je sveta Matrinka, sestra svetega Gregorija Nisenskega, čutila, da se ji bliža konec življenja, je želela biti nekaj časa sama s svojim Bogom. In ko se prične dopoldanja služba Božja, méni, da je dolžna opraviti svoje navadne molitve. Poskusi, kolikor je še mogla. Prekriža si najprej oči, potem usta in serce, in kadar si konec svojih molitev prekrižuje že obraz, zapi mirno v Gospodu.

Kristus Jezus je na križu umerl, da je nas odrešil; mi smo toraj dolžni iz hvaležnosti do Jezusa voljno prenašati svoje križe, in kadar je treba, tudi smert preterpeti iz ljubezni do njega. Tako so premnogi svetniki in mučenci radi prestali smert, da bi počastili z njo svojega Odrešenika in Zveličarja.

Marija Stuart, škotska kraljica, je pred puntarskimi svojimi podložniki pobegnila k svoji sestri Elizabeti, koja jo je pa, sama protestantovka, dala zapreti in k smerti obsoditi. Nesrečna kraljica, svěsta si svoje nedolžnosti, reče na posled krivičnim sodnikom: „Vém, da edini moj greh je moje verstvo ali naboženstvo, za ktero sem pripravljena tudi kri preliti; po katoliško sem živila, po katoliško hočem umreti.“

Nekaj trenutkov pred smertjo pade na kolena in na glas moli za sveto cerkev, za deželo in za Sina svojega, ter za svoje sodnike. Potem kviško povzdigne križ, ki ga je deržala v rokah, ter moli: „Kakor so tvoje roke razpete bile na križ, o Bog! tako usmiljeno objemi mene in odpusti mi moje grehe“. Kent grof ji serdit reče nato: „Milostiva gospa! Boljše bi storila, ko bi pustila te papeževske sleparije ter jih popodila si iz serca“. Marija na kratko odgovori, da znamnja smerti t. j. svetega križa ne more deržati v rokah, da ne bi ga pritisnila si na serce, ter se prepusti rabeljnom. Na morišču poklekne, glavo nagne in večkrat zakliče: „Gospod, v tvoje roke izročim svojo dušo!“

Vse pričujoče gine ta pogled; smili se jim, in ko rabelj sliši plakanje, se mu stresne roka, udari prvič, udari drugič, in tretjič še le vsmerti Marijo, koja je nepremakljivo ostala na mestu.

Le pravični kristjan vé, kako tolažljiv studenec izvira človeku iz križa Zveličarjevega o smerti njegovi. Poglejmo samo na križ, in premišljajmo umirajočega Sina Božjega. Glej, Jezus umira in visi na križu s razpetima rokama, z odperto serčno stranjo, ter je pripravljen pritisniti nas na svoje serce. S križa gleda na nas in pravi: Otroci moji, za vas umiram, in ko bi še tisočkrat mi bilo umreti za vas, ne branil bi se. Kaj je, kar bi še mogel storiti, da nisem storil? — Pač nihče bi ne terpel toliko za nas, kolikor je terpel Jezus Kristus na

svetem križu. O koliko moč daje to človeku v strašnem boju z grozno smertjo.

Karol Klarentin je bil pobožen učenec v Amienskem vzgojnem vstavu in vzor svojim tovaršem. Zboli pa prav nevarno. To sam čuti, in koj želi priserčno sprejeti presveto popotnico. Želja se mu tudi spolni. Ko je nekdan navadno hudo terpel, približa se mu njegov spovednik, da bi ga potolažil nekoliko. Popraša ga, kako mu je? „Oče moj, odgovori Karol — roke na persi položivši, kar tiče moje telo, spoznam, da ono terpi; moja duša pa je polna tolažbe in radosti“. Spovednik mu podá sveti križ. Karol ga veselo sprejame, pritiska na usta ter ponavlja besede: „Moja ljubezen je križana, in jaz še živim?“ Neznansko ljubezen čuti do Jezusa v svojem sercu, povzdigne križ in ga pritiska na svoje persi: „Kdo se derzne mi tebe vzeti, kdo se more z menoj meriti? Potem si položi križ na oči ter govori: „Vidite, to je moj meč, to je moja bramba in podpora. Glejte, to je moja sulica in moj škit; to je moja lestvica, po kateri hočem vzlesti v nebesa“. Slabi, da oslabi, ter umre v Gospodu l. 1652, ponavlja še na zadnje besede: „Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo“. — Tako umirajo navadno bogaboječi pravoverni kristjanje.

Lažnjivi liberalizem, laži-liberalizem.

Naslov, liberalizem v pomenu: prostomiselnost, svobodomiselstvo, darežljivost... nikakor ne gre laži, zmoti, zvijači, slepariji, goljufiji, terorizmu, despotizmu, ki se dan danes hlinijo in štulijo za liberalizem, se va nj zavijajo in skrivajo. — Če se laž, zmota, sleparija, goljufija imenovati hoče in imenuje liberalizem; je ta liberalizem resničnemu liberalizmu, to je večnim resnicam in čeznaturnim darovom v svojih naukih, delih in nasledkih kar naravnost nasproti: ter je lažnjivi liberalizem ali lažliberalizem.

Lažnjivi ali lažliberalizem je zato, ker ima laž, zmoto, zvijačo, sleparijo, goljufijo za svojo podlago, za svoj predmet in živelj. Laž, zmota, sleparija, goljufija je pa od hudiča, je njegova lastnija, njegovo večno bistvo. ker

1. hudič ali satan je lažnik in oče laži. Kar Jezus sam (Jan. 8, 44.) pravi: „On (satan) ni v resnici ostal“, t. j. v spoznanji, da on je stvar in toraj Bogú pokoršino dolžan, „ker ni resnice v njem“ zato, ker je Boga, večno resnico zapustil, „kadar laž govori, iz lastnega govori, ker je lažnik, in oče laži“. On je oče laži, ker je prvi to laž izrekel in jo še sedaj sebi in drugim govori: da Bog ni Gospod, kteremu bi bilo treba v vsem se podvreči in pokoršino mu skazovali.

2. Satan je goljuf in zapeljivec, in sicer prekanjen goljuf, ali s svetim pismom govoriti, „prekanjena kača, ki je prva človeka za nedolžnost in pravičnost goljufala, in še sedaj zapeljuje ves svet“. (Razod. 12, 9.)

3. Satan je vzrokovavec stisk in preganjanja vernikov in sv. Cerkve, kakor je to Kristus sam naznanil Petru, rekši: „Simon, Simon! glej, satan vas je hotel imeti, da bi vas presejal kakor pšenico“. (Luk. 22, 31.) In v skrivnem razodenju (2, 10) pravi: „Hudič bo ene zmed vas poslal, da bote skušani“. Z jedo se umevajo vse stiske, preganjanja, muke in trinoštva.

4. Satan je ubijavec od začetka (Jan. 8, 44), ker je že prva človeka Adama in Evo in v njiju tudi vse njune otroke na duši in na telesu s tem umoril, da nju je v greh zapeljal; po grehu je pa dušna in telesna smert prišla nad nju in njune otroke (Rim. 5, 12).

Po nevošljivosti hudičevi je smert prišla na svet, in kateri so na njegovi strani, ga posnemajo“. (Modr. 2, 24.)

Vidili smo, da milost (gnada) in resnica, kateri je Jezus iz nebes prinesel in svoji sv. Cerkvi izročil, ste posamezne osebe, cele ljudstva in narode, kateri so ji verno sprejeli in se po njih ravnali, zmote in grešnosti izprostile, jih olikale, oblažile....

Resnici naravnost nasproti je laž, zmota, katerih oče je satan, in ktere moderni lažliberalizem ima za svojo podlago, za svoj predmet in živelj.

Poglejmo in preglejmo še sedaj, kakošen sad je v vseh časih obrodila laž, zmota, sleparija.

Dobra in srečna sta bila prva človeka na duši in na telesu. Njun um je bil razsvitljen, volja k dobremu nagnjena, v milosti in prijaznosti Božji sta bila Telo jima je bilo trdno, zdravo, neumerjoče. Prebivala sta v kraju ali vertu veselja, v raji ali paradizu, kjer ni bilo nič bitkega in težavnega, ampak vse prijetno, dobro, veselo, in vse stvari so jima bile prijazne, pokorne, dokler sta bila Bogu pokorna.

Vprašanje: Kdo je prve stariše ob njun srečni, blaženi stan pripravil, zgoljufal, in sveti raj, vert veselja spremenil v dolino solz in smerti?

Odgovor: Ne drugi kakor: laž in oče laži.

To spričuje Božje razodenje stare in nove zaveze, in zgodovina človeštva. Kraljevi prerok David prepeva: „Beseda Gospodova je resnična, in on je zvest v vseh svojih delih“. (Ps. 32, 4.) Jezus je molil k svojemu nebeškemu Očetu, rekši: „Sveti Oče — posveti jih v resnici: tvoja beseda je resnična“. (Jan. 17, 17.) Resnična je bila beseda Gospoda Boga, ki jo je govoril v vertu veselja prvemu človeku, rekši: „Z vsega drevja po vertu jej; od drevesa spoznanja dobrega in hudega pa nikar ne jej; zakaj kateri dan koli z njega ješ, boš mogel umreti“ na duši in na telesu (11. Mojz. 2, 16. 17.) Dokler sta Adam in Eva tej resnični besedi pokorna bila, sta bila srečna in neumerjoča na duši in na telesu. Ob to dušno in telesno srečo in neumerjočnost ju je pripravila in zgoljufala laž, — peklena laž, katero je prekanjena stara kača, hudič in satan, ki ves svet zapeljuje (Razod. 12, 9), s tem storila, da je resnični besedi božji nasproti lažnjive, priliznjene besede ženi govorila: „Ne bota umerla; zakaj Bog vé, da, kateri dan koli bota jedla od njega, se vama bodo vajne oči odperle, in bota kakor bogova, in spoznala dobro in hudo“. — In žena ališavši te sladke in mikalne besede, je vidila, da je drevo dobro za jed in lepo očem in prijetno ga gledati, toraj je vzela z njegovega sadu in je jedla; in je dala svojemu možu in je jedel“. (1. Moz. 3, 4-6). S tem, da sta od prepovedanega sadu jedla, sta bila Bogu in resnični besedi Božji nezvesta in nepokorna, storjen je bil prvi greh.

Hitro sta Adam in Eva se zavedila in spoznala, da Gospodova beseda je resnična, kačna beseda pa lažnjiva in goljufiva.

Občutila sta žalostne posledke verjete laži, svoje nepokoršino, prvega greha.

Vse se jima je sedaj predrugačilo in spremenilo. Oči se jima odprejo, pa k kakemu prestrašenju, osramotenju in grozi. Vidila in spoznala sta, da sta gola, oropana na duši in na telesu, namreč:

a) Zgubila sta nadnaturno svojo lepoto, oblačilo nedolžnosti, poprejšnjo svetost in pravičnost, dopadljivost, prijaznost in milost Božjo, ki je duhovno življenje, brez katerega je duša kot mrtva, da nič zveličanja vrednega storiti ne more. Spolnilo se je toraj, kar je Bog žugal: kateri dan koli boš jedel sad s tega drevesa, boš mogel umreti časne in večne smerti.

b) Zgubila sta zdravje, trdnost in neumerljivost telesa. Njuno telo je bilo sedaj podvrženo boleznim, bolečinam, mnogim težavam in poslednjič smerti.

c) Natora jima je bila sedaj nepokorna, terdo sta moral a delati, da sta si pridelala vsakdanji kruh. „Namnožil bom težave tvoje nosečnosti, v bolečinah boš rodila otroke in možu boš v oblasti“, je Bog rekel Evi. „Bodi prekleta zemlja v tvojem delu, v trudu se boš od nje živel vse dni svojega življenja. Ternje in osat ti bo rodila. V potu svojega obraza boš kruh jedel, dokler se ne poverneš v zemljo, iz katere si vzeti; zakaj iz praha si in v prah se boš povernil,“ je Bog zažugal Adamu. (1. Moz. 3, 17–19.)

d) Božje prekletstvo je zadelo tudi vso natoro in jo je potisnilo v nesrečo, kakoršna je človeka zadela. „Zemlja bodi prekleta“. In zgodilo se je, kar je Bog rekel. „Vemo namreč, da sedaj vsa stvar zdihuje in stoka, kakor na porodu. (Rim. 8, 22).

e) Tudi natorna podoba Božja je bila pokvarjena. Pamet jima zatemnela. Bila sta zmotene pameti in zmedenega uma. Volja jima je oslabela, spridela, bila je bolj k hudemu kakor k dobremu nagnjena.

Vsi ti in brezštevilni drugi žalostni nasledki, kot reve, nesreče, stiske, preganjanja in raznotere terpljenja, bolečine, bolezni, kuge, pa razpertja, prepiri, pusti, vojske, morije, ki vse človeštvo zadevajo, so nesrečni sad perve laži, perve zmote in premote, ker „po laži, zvijači in nevošljivosti hudičevi je prišel izvirni greh in smert na svet“. (Kodr. 2, 24.)

Laži, zmote, krivi nauki, krivoverstva so iz nasprotnika resnice, iz očeta laži, zato merijo in napljujejo v nepokoršino proti Bogu, njegovim zapovedim, naredbam, proti njedovi Cerkvi. In človeštvo sploh, ali posamezni narodi in tudi posamezne osebe, ki od resnice, natorne in razodete postave odstopijo, odpadejo, ter se lažem, zmotam, krivim naukom vdajo, zabredejo v srovost, hudobijo, krivičnost, in vsaktere hudedelstva. To nam svedoči Božje razodenja in zgodovina judov in ajdov.

Ajdje ali pagani se niso ravnali po vesti in natorni postavi, kateri jim je Bog v serce vtisnil, zapisal; temveč so se vdali lažem, zmotam, krivim naukom, ki so stregli njihovim željam in strastim; zato so zašli v toliko spridenost, grešnost in nespametnost ostudnega malikovanja. V poterjenje tega naj povem le en sam zgled, namreč klikanih Rimljanov, o katerih spačenosti in nečednosti sv. Pavel takole piše: „Razodeva se jeza Božja z neba nad vso brezbožnostjo in krivico tistih ljudi, kateri Božjo resnico s krivico zadržujejo. — Spreminjali so resnico Božjo v laž, in častili so raji stvari in jim služili, kakor pa Stvarniku. Zategavolijo jih je Bog prepustil nesramnim strastim... in spridenemu poželenju, da delajo, kar se ne spodobi, da so polni vse krivice, hudobije, nečistovanja, lakomnosti, napačnosti, polni nevošljivosti, ubijanja, krega, goljufije, hudodelnosti, podpihovavci, obrekovavci, Bogu sovražni, zasramovavci, prevzetni, napuhnjeni, izmišljevalci hudobij, staršem nepokorni, neumni, razozdani, brez ljubezni, brez zvestobe, brez usmiljenja“. (Glej Rim. 1, 18–32.) To je živa podoba neverske spridenosti in krivičnosti, ki neoveržljivo priča, kam zabrede človeštvo, narod, človek, kadar zajde od resnice v laž in je prepušen svoji lastni spačenosti.

Drugi pagani so bili ravno tako sprideni in pregrešni, kakor Rimljani, le da so bili nekteri še bolj divjaški, neotesani in ljuti, kakor jih popisujejo njihovi istočasni zgodovinarji. Zakaj kolikor bolj so odstopili in odpadli od Božjega spoznanja, od resnice, toliko globokeje so se pogreznili v zmoto, greh, nespametno malikovanje. „Spremenili so resnico Božjo v laž, in častili so raji stvari in jim služili, kakor Stvarnika“ (Rim. 1, 25.), t. j. zamenjali so pravega Boga z lažnjivimi,

nečimernimi bogovi — maliki, s eno besedo: vsi pagani so sedeli v temi in smertni senci. (Luk. 1, 79.)

(Dalje na sl.)

Nekaj za mlade ljudi.

Ta napis je postavil eden naj slavnih pisateljev sedanjih časov*) enemu svojih spisov. Ni pa le samo za „mlade“, kar je pisano; voda se lahko tako namlin oberne, da je tudi za postarne in stare.

Pervo potrebno pred vsim je, da katoliško vero ohraniš. Sreča je nezmerno in neskončno velika, da si rojen v katoliški veri in v nji izrejen, samo če si res dobro izrejen. To je perva in naj imenitniša dediščina na zemlji. So sicer zapeljani in zapeljivi ljudje, ki čenčajo, da je kaj družega časnega več kot je vera, in da gre pred njo; tebe pa nimam za tako brezpametnega in brezvérnega, da bi kaj družega stavil pred to, za kar je milijone podučenih, previdnih, modrih ljudi življenje dalo, da bi neminljivo reč pred minljivo stavil. Povem ti, vari se tovaršije tistih ljudi, ki so brez vere; tudi po slovenskih mestih ni brez tacihi, in to so večji del ljudje, ki so tudi v družih rečeh brez vesti, živeči v smertnih grehih. Pazljivo poglej v oči motivca, lahko z njih bereš, koliko je vreden. Ne beri bukev, spisov, časnikov, ki so veri sovražni, bodi si, da so pisane take kužljivosti v domačem ali v družih jezikih; to so ti naj gerši volkovi v ovčji koži „omike“ in „svobode“. Ako ti je že kdo dvome v verskih rečeh v dušo vgulil, posvetovaj se z umnim in podučenim človekom, naj bolje s svojim spovednikom, in nikar ne misli, da zato to in uno ni morebiti res, ker ti ne zapopadeš.

Sedanji čas je precej veliko ljudi viših in celo nižih stanov, ki z veliko vpaljenostjo zatirajo keršansko vero. V nekterih okolišinah se vidi, sliši, bere vsak dan, kako neki ljudje dobre katoličane preganjajo z lažmi, zasmehovanjem, psovanjem, zasramovanjem. Imaš-li ti toliko moškosti in duhovne moči, da se takim satanovim mešetarjem ne boš dal zapeljati? Ne mara, ti je včasih že misel v glavo šinila, kako bi bilo častljivo, ako bi mogel med nejevernike, kakor misijonarji, da bi jih olikaval in resnice učil? Veš pa, da si zdaj dostikrat doma med bolj strupenimi nejeverniki, kakor pa so uni reveži, ki po ameriških gozdih, ali po afriških pušavah dolgi čas prodajajo, ali celo lakote in vsega hudega umirajo? Glej tedaj, da ti domači brezupniki tudi tebe v hudo ne prevérijó! V katekizmu ni zastoj rečeno, da vero, upanje in ljubezen je treba večkrat obuditi, in ne molijo se zastoj večkrat pri Božji službi. Vojskuj se tedaj velikodušno za vero, zakaj ako si vero zgubil, si zgubljen ves, kolikor te je; — zgubljen si z dušo in s telesom, — zgubljen za čas in za večnost! In kdo vé, koliko družih še utegneš pogubiti! Rekel sem, da si zgubljen tudi za čas, za sedanje življenje; zakaj brez Boga, brez vere ni miru; in če miru ni, koliko je tako življenje vredno? Na niti nad večnim breznom viseti, to se ne pravi živeti! Tako življenje je smert. Zato si je že veliko brezvercev v obupnem nepokoju življenje vzelo in iz časnega brezna so se sami pokopali v večnega. Verovaj tedaj in živi po veri! Dar Božji je vera; moli, da je ne zgubiš; čeznatorna luč je, glej, da ti je novi brezverci ne ugasé! —

Bodi delaven. Delaj z duhom, ali pa telesno. Delaj pridno in stanovito po svojem stanu. Človek brez dela ni za nič. Bodi pošten in delaven človek, ki si svoj kruh zasluži, svetu koristi, tudi svoje ljudi pod-

*) Alb. Stolz, Christl. Laufpass 1873.

pira, kateri si sami zaslužiti ne morejo. Kdor bi lahko delal, pa se okrog klati in ljudi nadlega, je gerd človek in ni vreden, da bi solnce nanj sijalo. Zasluženih soldov ne nōsi v pivnico, temuč privadi se varčnosti, da ti na starost ne bo treba družih ljudi nadlegati. Delo pa naj bo pošteno; ne da bi z grehom kruh služil, kakor n. pr. pisachi pohujšljivih bukev, časnikov itd., kateri v svojih mlajših letih pohujšljive reči pišejo, duhovne in druge stanove psujejo in jim mnogotere „nauke dajejo“, ki sami nič prida ne vedó; poslednjič pa pri ravno tistih na vrata terkajo kakor zgubljeni sinovi, ker judežev zaslužek ni imel nobenega teka. Ne navadi se na prazne reči, ki veliko denara stanejo, veliko zaslužka vzamejo. Kdor se je zlobnega navadil, se težko odvadi. Komur se je kerčma priljubila, bo kmali mislil, da je tam doma, in težko jo bo zapustil, če še ima kaj v žepu ali pa nič ne. Slaba je pri človeku, kadar ga začne gostilnik s krédo na vrata pisati. V saboto večer zaslužek materi v roke dati, da potrebne reči plačujejo in za nedeljo kaj pripravijo, to je lepše kakor pa zlate gradove z denarom zidati. Takega sina bode Bog blagoslovil. Mož, ki s poštenim zaslužkom svojo deržinico doma oskerbi in razveseli, je vreden, da se njegovo ime v zvezde kuje; zapravljivec pa je revež, ki ga vse zaničuje in je zaničljiv tudi sam sebi. — Po mestih nekteri imajo pogubljivo navado, da o nedeljah delajo, o ponedeljkih pa vse napravijo, kar so si skoz teden s težkim trudom prislužili. To je velika nesreča, ki dosti lepoupnih mladenčev telesno in dušno pokoplje.

„Blaumontag“ je škodljiva vraža,
Obhaja ga navadno plaža.
Omotna je vsa glava,
Ko v torek k delu tava.
Žep „plavo“ sušico dobi,
Ko dnarce v kerčmi vse pusti.
Vse delo plesne, vse zastane,
Zaslužek hitro se umane;
In slednjič bitko je kesanje;
Kerčmar le sam zaslužek žanje.

Posebno pa bodi povsod in vselej pošten. Boljši je s kervavimi žuli pošteno kruh si služiti, kakor tudi le za en sam vinar krivice storiti. Nikoli si nikar s tujo rečjo rók ne oskrúni. En sam tuj in krivičen sold te bo huje pekel, kakor pa soparno solnce celega poletnega dneva. Na smertni postelji posebno pečejo grehi zoper šesto in sedmo zapoved Božjo.

Bodi podložen staršem, duhovnom in sploh višim, skazuj jim spoštovanje. Tako velevala natorni red, tako hoče zapoved Božja. Ako se tega deržiš, te bo blagoslov Božji spremljal že v tem življenji. Ako je pa mlad človek prederzen, osoren, kljubljiv in sploh brez spoštovanja do tistih, katerim spoštovanje gre, ima velikrat v poznejših letih sam življenje polno zamerz, nesrč in britkost. Dandanašnji se tako imenovani liberaluhi strašno natezajo, da bi duhovski stan v zaničevanje spravili. Vari, vari se te zadrege, mladi Slovenec! Naši očetje so imeli in imajo pregovor, da „tistemu se ne bo dobro godilo, zavolj kterega duhovni solse prelivajo.“ Krivi preroki sedanjih časov ljudi naravnost učijo ne le nepokoršine, ampak tudi zaničevanje viših, posebno pa duhovstva. Prijatelj z dežele mi je une dni pisal in postavil vprašanje: Zakaj ta in ta list in njegovi tovariši o vsaki priliki posebno povdarjajo, da so duhovni bili, ki so shode obiskali, glasovali in to ali uno storili? Celo prižnice nekteri zato oblegajo, da bi čuli, kaj se bo reklo o njih početji, ker imajo slabo vest, da bi potlej besede prejedali. Kdor temu nasprotuje, kar katoliška Cerkev v verskih zadevah zapoveduje, on Bogu nasprotuje, od kterega razodenje izhaja.

Kar se tiče tega, da duhovni z lece svaré zoper krive preroke, to ni nič novega. Ako so nekteri v teh zmotah zapopadeni in jih peče, ako se take reči omenijo, se zato nauk ne bo opustil. L. 1853, ko še ni bilo razpora med Slovenci, je ranjki Slomšek v Drob. str. 88 to-le pisal: „Zunanji ali tuji lažnjivi preroki: Lažnjive, zapeljive knjige in malopridni dnevniki, kateri se po svetu trosijo in ljudi motijo, ki jih beró. Kakor vedó krivi preroki prav po kačje govoriti, tako znajo tudi mično pisariti, oblečejo laži s plajšem resnice, ogernejo pregreho v haljo nedolžnosti, potresejo strup s sladkorjem modrosti, in tako robo ljudém po svetu ponudijo, priporočajo, hvalijo in prodajajo za denar, pa tudi zastonj. Kdor se taci bukev nabere, se omotice napije in strupa najé, kterega se težko kdaj znebí. Takih prerokov se varovati nam Jezus velí.“ Vsaj tako spričevanje ne bo komu dajalo prilike ovračati, kar se s prižnice govori. Da pa kdo osebnosti pridigarjev našteva, je več kot otroče, še bolj pa hudovoljno, ker išče duhovna zaničljivega storiti. Otroci, ko se skregajo, si očitaajo med seboj lastnosti; zdaj delajo časniki takó! Kako si s takim upajo med svet? —

Ne veš, ljubi prijatelj, kako se ti bo še godilo na svetu, zato nikoli ne bodi prederzen. Vsak dan ti more kaj prineesti, na kar ne misliš, in marsikteri mlad človek bi straha okamnel, ako bi se mu na enkrat vse pokazalo, kar ga še čaka. — Svét pa si bodi, da Bog ti bo vse, kar koli pride, le v dobro obračal, ako se njega deržiš z vero in poštenim bogoljubnim življenjem. Zveličar naš je kar naravnost rekel: „Išite najprej Božjega kraljestva in njegove pravice, drugo vam bo priverženo.“ Bogú zvest ostati in dušo zveličati, to ti mora biti tvoje najimenitniše opravilo, — sedaj in vse dni do konca. Žato tudi molitve nikoli nikdar ne opusti; dan brez jutrove in večerne molitve je žalosten dan, dan brez Boga. Kaj meniš, zakaj pa opoldan zvoní po vsih cerkvah? Gotovo zato, da tudi ti klobuk ali kapo z glave vzemi in moli! Ti vidiš reveža, ki ne vé, če bo imel kaj za kosilo ali ne, pa vender tako lepo moli, ko poldne zvoní; tebe čaka morebiti bogato pogrnjena miza, in ti, črna duša! še križa ne storiš, kadar te zvon k molitvi vabi. Sram te bodi! Veš, kako se je godilo tistemu „nehvaležnemu bogatinu“ po smerti, v tem ko je bil poprej terpevsí Lazar sprejet v naročje Abrahamovo? Bog hoče, da ga vsaki dan móli, časti, in hvali; družega mu takó ne moreš dati. Obračaj svoje misli velikrat k njemu čez dan, in odgovarjal ti bo z dobrimi navdajanji. Vari se drušinj in družb, kjer se ne godí po keršansko. Nikoli ne išči dela v taci krajih in hišah, kjer bi ne mogel živeti, kakor je dolžnost katoliškemu kristjanu. To bi se reklo vero in dušo za Judežev denar prodati. Povej svojemu gospodarju že naprej, da si katoličan in hočeš po zapovedih živeti, da ne prideš v kako zadrego. Ako se na to zarohljá, potlej že veš, pri čem si in kaj bi te pri njem čakalo. Bolje ti je iti križem svet, kakor pri takem nejeverniku kruh služiti. Kakor prelomljenje posta, tako je tudi opušenje sv. maše ob nedeljah in praznikih smertna pregreha. V očenašu je prva prošnja: „Posvečeno bodi tvoje ime“ in ako ob nedeljah hlapčevske dela za denar delaš, ti bode to tako malo pravega dobička pridobilo, kakor lškarjotu njegovi tri-deseteri sreberniki.

Ti si pa morebiti mladeneč na kmetih, doma pri starših, ali v službi? Če je to, ti imam povedati še nekaj posebnega. V poslednjem času je malo verst ljudi tako pogosto pred sodnijami, kakor mladenči s kmetov. In zakaj? Za nar bolj neumno in brezbožno reč: zato ker se med seboj pretepajo in pobijajo, česar še pri zverini ne nahajamo. Še volk namreč ne terga

volka. Pretep je ena naj ostudnejših dovjačnost in nar strašnejših pregréh. Bog pravi: „Ne ubijaj!“ Kaj imaš od pretepev? Samo sramoto, hudo vest in prestrašno škodo za dušo in telo. Ti s tem neznansko žalost delaš staršem in vsi rodovini; potikajo te potem med tolovaji, roparji, goljuži, prešeatniki in brezverci po ječah, tam vidiš in slišiš vse, kar je pod nebom ostudnega, in če seboj prineseš še kaj čednega občutka, še tisto zgubiš, ter lahko da se poverneš domú popolnoma nejevernik in strah za vso okolico. Tam hudodelniki gerdo preklinjajo, nesramno kvasijo, si med seboj gerdobije pripovedujejo in še večji ostudneži kot so prišli, se večkrat domu vernejo, kakor sem slišal iz ust taci, ki so imeli z jetniki opraviti. Vari se tedaj pobojev in pretepev!

Vari se vsih hudobij, var se tudi zlasti pobojev, ker to so široke vrata v vse nesreče.

Pobijajo pa se naj bolj pogosto gerdi ponočnjaki in pijanci. Ako se teh dveh kužljivosti ne obvaruješ, ne boš lahko odšel tudi pretepom in ječi. O tem bi bilo veliko govoriti, pa tukaj ni več časa, pride pa na versto še o kaki drugi priliki.

Mladi ljudje, bojte se Boga, poslušajte Cerkev, varite se pregreh in lažljivih prerokov! —

Pervo opravilo za dobro odrejo.

Novošegno šolstvo med drugim tudi zato ne vgrajuje, nič ne opravi in zmiraj nazaj gre, ker novi pedagogi pokoršino nekako mogočno zaničujejo in raji le o tem govoré, kako naj se mladina učí samosvojno delati, ponosno le na svojih nogah stati, spoštovati in mu pokornim biti, tako rekoč, le komur bi se ji poljubilo. Je pa vendar poleg vsih previdnih metod prvo pravilo pri odreji podverženje, vklonjenje v voljo viših, ter pokoršina, subordinacija. Brez te ne more obstati nobena deržina, nobena družba, nobeno gospodarstvo, nobena redna vojna, in ravno tako malo redna šola in odgojiše. Med mnogoterimi napakami, ki tiče globoko v človeškem sercu, je zlasti nepokoršina. Človeku se kar noče, da bi bil podložen, temuč le samosvojin, sam mogočen gospodovalec, to mu je tako neznansko všeč in v dušo prirasteno. Novošegni liberalizem to slabost dobro pozna, in ker ima sam naj večí „porcijon napuha in gospodoljubnosti“, zato se s tim človeštvu iše prikupovati, da ljudem obeta in ponuja svobodo, samostojnost, mogočnost lastne volje, katero si pa poslednjič „korifeji“ svobode le sebi hočejo prilastiti, druge bi radi dobili vse v svojo oblast ali za svojo stranko, nad katero bi mogočno gospodovali, kakor turški pašati.

Kakor je znano, se je že v prvih človeških razodevalo zopervanje do pokoršine; „Bogu enaka“ sta hotla biti, tedaj nenavezana na Njegovo zapoved na Njegovo postavo, na Njegovo voljo, razberzdana v svoji volji, v svojem nagnjenji. To nasprotvanje zoper voljo najsvejšega postavodajavca se je razcimilo v popolno nepokoršino in upor do Boga. — Ali je zdaj pri novih liberalcih morebiti kaj drugega? Bogu nočejo pokorni biti, toraj njegovi Cerkvi ne, toraj zaničujejo od Boga razodeto vero, verske služabnike in vsacega, kdor ni tako razuzdan, nepokoren in puntarsk zoper Boga, kakor so oni sami! Štulijo se, da so pokorni še deržavi in stavijo človeške postave nad božje, deržava jim je malik in bog. Toda le počakite; naj se jim pogodi, da sv. Cerkve in duhovstvo zatrejo: kmali bode deržava vidila, koliko spoštovanja imajo do nje, koliko pokoršine ji bodo še skazovali. Hinavski deržavni „omnipotenclerji“ so deržavi naj večí sovražniki.

Merzenje do podverženja pod postavo je bolezen vesoljnega človeškega rodú, in ako se ima ozir na viši

duhovno življenje, je ta bolezen smertna bolezen, prestopi, upori, rogovilstva iz nje izvirajo. Skušnja pa učí, da božja pravica po neodjenljivih postavah oestro strahuje vsako nepokoršino do nadnatornega reda, v katerem se razodeva Božja volja; iz tega je očitno, da nepokoršina je eno naj hujših zal ali hujáv, in da meržnja do pokoršine se mora v človeku zgodaj izkoreninovati, ako ima iz človeka kaj prida biti.

Pokoršine se priučiti je prvo pravilo pri odgoji. Pokoršina ni potrebna le samo detetu, otroku, dečku, pokoršina je potrebna za vsako starost, brez pokoršine ni olike; napuh je omiki na ravnost nasproti. Če je napihnež omikan, je omikan tudi satan.

Dokler človek živi, je njegova volja potrebna krotitve, podveržen mora biti postavi, natorni postavi, ki jo je Bog nam v serce zapisal, in čeznatorni postavi, katero je po Kristusu Jezusu naznanil in tudi še poprej razodeval. Ker je prava omika le tam, kjer je podložnost, subordinacija, pokoršina, toraj je očitno, da prava omika je le tam, kjer se je sv. vera tako vko-reninila, da je prišla v življenje vsega naroda.

Kdorkoli v Boga in Kristusa veruje, temu je to čisto očitno. Bog je iz same naj čistejši ljubezni poslal svojega edinorojenega Sina, kakor učenika in vstanovnika prave podložnosti, podverženja v Božjo voljo, to je, resnične pokoršine, pokoršine iz ljubezni do Boga. Jezus Kristus je bil sam pokoren do smerti na križu.

Le prevdarjajte sedanjí liberalizem, njegovo odgojo, njegovo šolstvo itd., če on učí pokoršino po tem zgledu, — če ni morebiti po večem ravno nasprotno. Gotovo pa je, da človeške naprave nikoli ne bojo teknile, ako so Božji volji, njegovi postavi, njegovemu duhovnemu redu nasprotno vravnane.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Katoliško politiško društvo ima zarad posebnih okolišín svojo sejo za mesec kimovec že 31. vel. serpana, to je, zadnji dan tega mesca, ali angelsko nedeljo, popoldne ob šestih, v svojih prostorih v Virantovi hiši. Na dnevnem redu so: 1. Volitve; 2. pohišno beračenje; 3. politiški pregled; 4. predlogi in nasveti posameznih udov. K obilnemu vdeleževanju vabi

Odbor.

— Devetstoletnica Praškega škofijstva, kakor smo že omenili, se bode obhajala zlasti 28. in 29. kimovca (sept.) tega leta. Praški kardinal vikári škof in drugi 3 škofje so dali za to slovesnost lep pastirski list do češkega občinstva, ki naj ga nekoliko posnamemo.

Leta 973 je bil vojvod Boleslav Pobožni po posredovanji svoje sestre Milade, ki se za blaženo časti, v Rimu sprosíl milost vstanoviti novo škofijstvo, da bi se doveršila toliko doželena zmaga keršanstva čez poganstvo. Že čez sto lét poprej je bila keršanska vera v deželi znaza, in takratni deželni vladarji so se že dolgo na vso moč prizadevali resnico razširiti. Že sta domača svetnika Ljudmila in Vacslav z nebeških višav blagoslovljevale sveto sétev, ki sta jo bila s svojo spričevalako kervjó pokropila. Vender staro poganstvo v svojih poslednjih skrivnih pribežališih ni bilo še prema-

gano in še manj iz serc, iz nprav in šeg čisto pregnano*). Kaj je tukaj izdala naj tudi boljši volja oddaljenih škofov v Reznu (Regensburgu), k kateri škofiji se je takrat Češko štel, kaj je pomagala naj bolj vneta gorečnost samega svetega Volbnika, dokler zarad velike oddaljenosti škofje velikrat niso mogli neposredoma v delo seči, in ko je raznost jezika pospéh zavirala? Vsi verniki v deželi so toraj želeli domá imeti škofijo, za katero je deželni vladar tudi prosil pred prestolom očeta vsega keršanstva, in katero so z velikim veseljem prejeli pred 900 leti.

Upanje se je res spolnilo. Neutrudeno je prvi škof Ditmar hodil po deželi in tisuče je spreobračal k keršanski veri in k pravemu keršanskemu življenju. Poln svetega navdušenja je njegov naslednik sv. Vojtěh prehodil vse vasi blizu in daleč in je odpravljaj malikovavstvo. Goreči nasledniki so nastopili in tako je bila poslednjič določna, popolna zmaga keršanstva nad poganstvom. Po vsih krajih se je molilo v imenu Jezusovem, povzdigovali so se neštevilni tempeljni — še obilniši kakor v naših časih, ki so lepšali hribe in doline. Za keršansko ljubezen in za dela bogoljubnosti in usmiljenja so se v nemali imenitni in priprosti. Pod senco sv. Križa je življenje prihajalo spodobno in pohlevno, blagovito vspeševalo je delo miru, razcvetale so se umetnosti in vede in rastla je slava češke domovine.

Te prelepe in preblagovite zmage se po pravici veselje tudi bližnje in daljniše dežele, ki so se nekaj tudi pod praško škofijo štele — Moravsko, Šlezija in velike okrajine od Ogerskega in Poljskega.

Škofje s sv. Očetom Pijem IX kličejo vernikom: „Bodite hvaležni za nezmerno dobroto keršanske vere, ki je bila v delež našim očetom, in z obnovljeno gorečnostjo se posvetite tej veri!“ Ta prošnja je res prav potrebna za naš čas, pravijo dalje; ker z žalostnim sercem moramo spoznati: staro poganstvo je sicer premagano, tega je 900 lét; namesto tega se pa ravno današnje dni povzdiguje novo poganstvo, ki žuga tudi naši deželi in našemu ljudstvu, in bi rado tudi vas, preljubi, potegnilo v svoje pogubljive mreže. Novo poganstvo moramo imenovati, ako se v sercu in v življenji odvrča od sv. Cerkve, ki je nekaj vaše očete sprejela za svoje otroke in je našo domovino celo tisučletje prenapolnovala z zakladi naj bogatejšega nebeškega in zemeljskega blagra. Odvrča se od nje v deržini, kateri se hoče odtegniti milost njenih dobrot, — v olikovani mladine, pri kateri se ob vsih časih tako jasno poterjena nebeška odgojivka zaničuje, — v vedah, kjer edino zanesljivo nebeško vodnico od sebe zavračajo, — na leдини umetnost, kjer se naj prijazniši zavetnica več ne spoštuje, — na vsih oddelkih očitnega življenja, kjer naj zvestejši prijateljstvo ljudstva in naj varniši stražnice deržav nič več nočejo spoznati. Odvrčajo se od Cerkve v njenih naukih, katere zametujejo, — v njenih milostnih pomočkah, ki jih zaničujejo, — v njenih napravah, ki jih razdevajo, — v njenih služabnikih, katere preganjajo. Tako se v naših dnevih odvrčajo od Cerkve, kakor brezserčni nevaležni otrok od ljubijoče matere — samo zato, da bi ne bil nadlegovan z njenimi poduki in opominovanji, in ne zadrževan v svojih namenih.

Novo poganstvo moramo imenovati, ako se v našem času prederznejo našega Gospoda Jezusa Kristusa — enako rabeljnom, ki so ga nekaj obdajali — oropati njegove lastne obleke, to je, nebeške časti in poslanja, in namesto tega obesiti mu na rame za silo vsednji plajš človeške modrosti, in morebiti celo še

ternjevo krono zasmehevanja na glavo mu posaditi. In zakaj drugač se tako dela, razun ker kakor nekaj v poganškem času se v nezmerni prevzetnosti sramujejo pred križanim Zveličarjem prikloniti se, — zakaj drugač, razun ker sladkega jarma Kristusovega nočejo več nositi, — zakaj drugač, razun ker hočejo poprej svitlo žareče solnce zatemniti, da bi revno berlečo svetilko lastne modrosti v toliko večji svetlobo postavljali!

Novo poganstvo moramo imenovati, ako tudi že marsikteri od trojedinega Boga nič več nočejo vediti in ga tudi nočejo več častiti kakor Stvarnika in Gospoda nebes in zemlje, — samo da bi se skrili pred tako britkim strahom prihodnje sodbe in večnega povračila.

Novo poganstvo moramo imenovati, ako dandanašnji ni več tudi brez takih ljudi, ki se z nekoliko oliko hvalijo, ki se pa vendar sramujejo svojega častiljivega začetka iz Božje roke in namesto tega raji med divjimi zverimi v gozdu svojega prvotnega očeta išejo, — čimu drugač, razun da bi jim poslednjič enako živini nobene viši resnice in nebeno viši postave ne bilo treba spoštovati.

Novo poganstvo moramo imenovati, ako se po vsih krajih na mesto pravega neskončnega Boga postavljajo novi maliki, pred njimi kolena vklanajo in jim kervave in nekervave dari darujejo. Nad drugimi stoji zlati mamon, k kateremu se jih tisuče in tisuče gnjeje s slepimi gnanjem ga molit in pred njim se v prahu plazijo, kakor bi v našem času res ne bilo nič višega in blagšega na tem svetu. — In njemu na strani stoji malik nasladnosti in poželjivosti, kateri kakor nakdanji malik Moloh mori svoje otroke. Njemu brezumna množ žrtvuje čas in premoženje, telo in dušo, nedolžnost in zveličanje — in k temu tudi še mir in srečo lastne deržine, blagor občine, prihodnjost domovine. In da bi se v zvezi tretji ne pogrešal, je še malik svoboda, vendar ne prava, zveličavna svoboda, — ampak srova razuzdanost, ki ne spoštuje nobene časti in najmanj Božjo čast, — ki nobene postave več ne čišla, razun ako lastnemu poželenju streže, — ki tudi nobene dolžnosti več ne pozna, razun tiste, katero očitna sila primora.

O preljubi sinovi in hčere v Gospodu: to je novo poganstvo v našem času. Staremu, že 900 let je tega, ste srečno ubežali, bo vas mar novo pogoltnilo?

(Konec nast.)

— Iz katoliške družbe. Ker odbor za 900letnico v Pragi želi, da bi bila tudi Slovenija zastopana pri slovesnosti 28. in 29. kimovca, je imel odbor katoliške družbe zarad tega 27. t. m. sejo. Odbor močno želi, da bi bili Slovenci v Pragi zastopani o tej veliki slovesnosti, toraj se bode prizadeval, koga dobiti, da to poslanstvo sprejme. V tem ste sklenjeni obé društvi, katoliško in katoliško političko. Društvi bode ob enem do nadškofijstva poslali krasno vošilo. Doma pa bode ravno tisti dan napravili besedo, v kateri se bo praška slovesnost pojasnila, in poslednjič bode tombola v prid Dolencev, ki so bili undan s točo tako hudo poškodovani.

Druga zadeva je, da knjižica: „Keršanska izreja za slovensko mladino“ (podučno in kratkočasno berilo), je zdaj gotova. Dobijo jo vsi udje brezplačno, kakor je znano; natisnjenih je pa tudi nekoliko več, ki jih bo društvo prodajalo po 30 kr., in ako se celi ducat vzame, se dobi za 3 gl. Knjižica je posebno podučljiva in zamore prav močno koristiti keršanskim staršem, da mladino ložej prav in čedno odredajo; zato društvo želi, da bi se te bukvice, ki jih je spisal gosp. fajm. Ažman, prav obilno razširile med slovenski narod. Dobivale se bodo čez en teden. Morebiti je tudi

*) V marsikterih ozirih tudi zdaj ajdovstvo še ni čisto zbrisano. „Mladci“ se strašno togoté čez „vražjo“, češ, da jih duhovni premalo zatirajo; med tem pa sami ajdovstvo razširjajo. Ali ni to čudec „circulus vitiosus“ — Klara šiva, pa zopet para!

katol. društvom po Štajerskem, na Goriškem in drugod ležeče nekatere knjižice odvzeti za svoje ude. —

— **Zakrament sv. birme** bodo delili milostivi škof angeljsko nedeljo, t. j. 31. avg., na Verhniki; 1. sept. v Rovtjah; 2. sept. v Logatcu; 3. sept. v Hoderšici, kjer bode ravno ta dan nova cerkev posvečena; 14. sept. v Idriji v mestu; 15. sept. v Spodnji Idriji.

— **Dopersna podoba Pija IX** v naravni velikosti, živo kolorirana, z oljnatobarvanim tisom, do 22 palcev visoka in 16 palcev široka, se vidi in dobiva pri g. O. Kler-u (po 1 gl. 80 kr., z okvirom pa po 4 gl.). Ta podoba, katerih je že veliko oddal, je zares lepoticje za vsako sobo. —

— **Bukve društva sv. Mohora** za letošnje leto se razpošiljajo in so naslednje: 1. Kristusovo terpljenje 2. del, 1. snopič. 2. Življenje svetnikov, 8. snopič. 3. Koledar za l. 1874. 4. Živali v podobah (nadaljevanje). 5. Umno kletarstvo. 6. Izdajavec, povést. — Dobivajo jih udje pri prof. gosp. A. Lesarji. (Gosp. Lesar stanuje ob „Zvezdi“ št. 30. Pri njem dobé bukve udje iz ljubljanske dekanije, ki so se pri njem zapisali.)

Velesovo 15. avg. — V l. 185 „Slov. Nar.“ piše nekdo z Gorenjskega (t. j. iz Velesovega) o čudni agitaciji, da sem jaz cerkovniku v nedeljo, 10. t. m. ukazal, da naj med cerkvenim pravilom gre pred cerkev gledat, če so naročniki na „Tednik“ zunaj ostali, ker so se z naročbo na ta časnik od cerkve ločili. — Čeravno bi res tacega móгло groza biti pred obličje Gospodovo v hišo Božjo priti, kdor z naročevanjem na tako umazane liste satanu služi, moram vendar resnico povedati: da dopisun je „Slov. Nar.“ prav na celem nalagal. — Da sem zoper branje umazanih bukev in listov večkrat govoril, če tudi jih nisem po imenu imenoval, in da sem „Danico“ (kakor g. Čebulj, ko je imel govor z mašo vred pri nas) večkrat priporočal, je resnica. Nedeljskim šolarjem priporočam in berem sem ter tje tudi „Novice“ in mislim z vspohom. Kar se ubogega „Tednika“ tiče, tla za obilni sad tega slovenskega „poštalenca“ še niso vgodne, če tudi ga kateri naročnik svojim „šnopsarjem“ bere ali pri obiskovanji pivnic seboj nosi.

Toliko v pojasnenje lažnjivega razglasenja zaradi mene v „Nar.“ — (Konec nast.)

Gospodar — sluga

Da lepi red v hiši se obrani,
Je treba modrega si gospodarja,
Da ukazuje, dela vse prevdarja,
Nad slugi čuje, vsako zlo zabrani.

Oj, revna hiša! v kateri razujzdani
Svobodno — sluga delo zanemarja;
Potrebno ni posebnega viharja

Da pade skup, — so stebri omajani. —

Je truplo sluga, — duh gospod njegovi:
Preblagor hiši — blagor, človek tebi,
Ak' duh teló pokorno tvoje vlada!

Gorjé pa, ako strasti ti valovi

Duhá vtopé, — ker nagloma telebi

Oboje skupaj v večno dno prepada. —

Radoslav.

Žaba.

Nad terdim lešnikom se muči žaba,
Da stare ga v nesnažni svoji mlaki;
Pa vse zastonj so njeni trudi, „kvaki“,
Za lešnik moč je njena pač preslaba!

Zastonj ga stiska, suče, gloda, škraha;
V okom ne more priti prazni tlaki,
Je lešnik cel, in rana kaže spaki,
Da je škodljiva udov napéna raba.

Še manj ko žaba boš opravil grešnik,
Napadaš serdno — ki cerkveno Skalo, —
Da bi pred svetom njeno čast ohromil. —

Oj za te revež je preterd ta lešnik!
Nad njim, — kot drugim svoboduhom — kmalo —
Se bo tudi tvoji strupeni zob ulomil! —

Radoslav.

Razgled po svetu.

Italijansko. Omenili smo že, da novolaška stvar je vsa truhlena in piškavi sad bode sam odpadel. To se kaže pri administrativnih, srenjskih volitvah. V Benedkah je bilo sedaj voljenih 14 novih srenjskih svetnikov, in med temi je voljenih 9 konservativcev; med 4 provincijskimi svetovalci pa so zmagali 3 iz katoliško-konservativne strani. V Veroni je bilo med 10 srenjskimi svetniki izvoljenih 5 katoliških. V Čudadu, v Tieni, Česoli in v št. Vidu ob Taljamentu so katoličani popolnoma zmagali. Pri tem ni pozabiti, da framasoni strašno pihajo in rogovilijo; toda ako to le na postavni poti ostane, je zmaga katoličanov gotova; ako pa začne čez vso mero rogoviliti, se bojo sami osramotili in še manj opravili. S tem bi namreč pokazali še bolj očitno, da prava večina je na strani katoličanov, ker sicer bi ne segali po tako zaničljivih pomočnikih. To naj se zapomni tudi za Slovensko, kjer ne vstavoverci in ne starikasti mladoslovenci nimajo prave podlage, ampak le katoliška stran z naslovom: za vero, dom, cesarja.

V Neapolu, pravi „Genf. Corresp.“, je moglo rogovilstvo (vladna stran) dva tisoča svojih mož na noge postaviti, da je zmagalo. Katoličani morajo tedaj neprenehoma se truditi, da rogovilstvo prisili: ali sramotno pasti, ali pa še bolj sramotno zmagati.

Arci liberalna „Capitale“ v Rimu sama priznava, da samostanom pograbljeno premoženje bode pomagalo le rogovilskim čokom, špekulantom, lakomnikom, visokim vradnikom subalpinske vlade. „Visok vradnik v Italiji“, pravi ta list, „se ne more prestopiti, da bi mu velikoserčna vlada vsacega gibljeja ne plačala. Ako se praša za prihranjenje po nižjih službah, Italija ogloda vse do kosti; ako se praša pa za viši vradni, tu cvenka tolar na tolar (Hört, hört-liberalci!). Slavní likvidirski odbor (odbor za izveršenje klosterskega tolovajstva) dobi sto tisoč lir za plačo, ali pa pod drugim imenom. Postava o cerkvenih redovih, akoravno Rimskemu mestu ne bo nič koristila, bode tedaj saj novim vradnikom kaj prelepo postregla.“ — Tako pišejo tisti, ki so rop zagovarjali. Kdaj bode pa ljubljanske opravičevalce tega laškega ropa spoznanje srečalo? ... Menda sodnji dan popoldne ... Strastni dušni slepec je nezmožen za spregledanje.

Da pa izlakotani Sardinji res nič ne pomaga, ko bi pogoltnila še Vatikan z Angelskim gradom in vse cerkve in zakristije po Italiji, priča med drugim to, da minister pénezar Minghetti bi rad na tujem 800 milijonov lir na posodo vzel, dasiravno bi Italiji od leta 1873 le kaki bedak še vinar upal, kakor pravi „Genf. Corresp.“

Angleško. Iz Londona v politiki zvedeni človek piše v „Genf. Corresp.“ o sedanji angleški politiki oziroma na Rim in katoličanstvo. On meni, da sedaj angleški deržavniki ne morejo več biti za Italijo zoper papeža. Angleži radi podpihujejo politiške rogovilstva, kjer se to podaje v njih osnove; ali pri sedanjem brez-

boštvo in rudečkarstvu (ateizmu in socializmu), ki se razlija čez Evropo, se Angleži posebno bojé verskih viharjev. Angleži opazujejo na tanko lastnijo rogovilskega gibanja, in lahko spoznavajo, da vse, kateri se tega rogovilstva vdeležujejo, navdaja nepopolnjava togota ne le zoper katoličanstvo, ampak sploh zoper vsako pozitivno vero. (Ali niso tudi naši „fanatiki“ blizu taki?) To péhauje Angleža straši. On čuti, da družbinski red nima nobene druge podlage, razun le tiste edine, katero vera daje. Anglež razumeva, ako svet še dalje gre to pot, katero je odperl Napoleon in po kateri ga od Versailles-a nadalje knez Bizmark naprej rine, da Anglija ostane še edina moč, ki se še — če ne po katoliškem, pa vendar po keršanskem pravu vlada... Anglija v sedanjem stanu je nekako osamotena. Ne Prusiji, ne Italiji, bodi si zoper red na Francoskem ali zoper vero v Rimu, ali zoper don-Karlosa na Španjskem, bi ne hotla odločno roke podati, in ravno tako malo streže Prusiji in Italiji v njuni brezbožni vojski zoper Cerkev, in zoper škofo v švicarskih kantonih.

Naj si že bodo občutki Angliji kakoršni koliki za papeža, britiška vlada je resnobna vlada. Ne dá se zavleči od jeze in strasti, ona opazuje in prevdarja. Več kakor vsaka druga je imela priliko prepričati se, da z butanjem v skalo, na kateri že od 19 stoletij sloni katoliško poslopje, se ne dá nič pridobiti. V njeno moč, in skusila je njeno mogočnost; vé, da je koristnejše imeti jo za podporo, kakor pa za nasprotnico... Po daljšem pojasnovanju sklence z besedami, da „britiška vlada v papežu vidi vir vsake veljave (autoritete) in očeta olike v vsih peterih delih sveta.“

Tako misli Anglež in tega je prepričan. Nekteri sicer „v kerstnih bukvah zapisani,“ imajo tudi omiko (češ-omikovci) v programu, pa vendar po turško sovržajo tega „očeta omike po vesoljnem svetu!“

Za nas katoličane je vse to en dokaz več, da tudi Anglija je zoper človekodirstvo, ter da moralno Pij IX že zmaga.

V Severinu (Schwerinu) na Meklenburškem je pred kratkim v katoliško Cerkev prestopil dr. Hager z vso svojo družino. Hager je bil protestanški gimnaz. profesor in župnik v Severinu. Zgodovino svojega prestopa je naznanil v posebnem spisu: „Vzroki, ki so me nagnili, v rimsko-katoliško Cerkev poverniti se.“ Rojen je bil Hager v Altenburgu 1835, l. 1856 je študiral v Lipsiji na universi. V njegovi obširni rodovini je gospodovalo umoverstvo (racionalizem), on sam se je imel zahvaliti prijatlu Hesekele-u za vero v Kristusa. Za katoliško Cerkev je dobil nagib, ko je bral Alb. Stolzov „Kalendar für Zeit und Ewigkeit“. Prišel je čitati katoliške bukve in hoditi v katoliške cerkve. Dobil je v poduk šolarico, ki je hotla za očetom pristopiti v katoliško Cerkev; mati njena pa je prosila, naj jo Hager podučí o razločkih med raznimi verami, da se v protestanstvu poterdi. S tim je bil sam prisiljen bolj natanko študirati in se je zmiraj bolj prepričal, kje da je resnica, in med tem ko je imel učenko svariti pred katoliško vero, se je sam čedalje bolj z njo sprijaznil. Kaj posebnega je, da ravno nauki, nad katerimi slaboverci goderljajo, so pa njega vabili v katoliško Cerkev, kakor „nezmotljivost papeževa“; obravnave na Vatikanskem koncilu, govori središnje stranke na nemškem držav-nem zboru, izobčevanja škofovske so mu delale katoliško Cerkev zmiraj ljubši. Luteransko posvetno go-spoustvo in prederzno seganje v cerkvene reči, gerdo psovanje zoper papeža in katoliško Cerkev po časnikih, vse ga je vabilo bolj in bolj v katoliško Cerkev. Lan-sko leto je sam obiskal Alb. Stolza, ktere ga ne more

prehvaliti, kaj mu je dobrega storil. Bal se je še dalje na Božjo milost grešiti in spreobrnjenje odlašati; mesca pros. 1873 se je toraj vsim protestanškim službam odpovedal, njegova žena s 4 otroci je bila z njim vred pripravljena rajši v revšini na tem svetu živeti, da le mir naj-dejo svojemu sercu in bogastvo v nebesih.

Razne novice. Kakor pred kaj časom rogovilež Gambetta, tako zdaj stari Thiers koraka po Franco-skem in si daje slavo vrisati po ulicah. Rogovilstvo, se vé, si bo vse prizadelo, da bi ne pustilo ubogemu narodu k pokoju priti. — „Nar.“ blezo meni, da bode božja pota ubil, ker se jim pači z besedo „božje procesije!“ — Na postaji Orte, med Rimom in Florencijo, je vlak zakrenil iz tira in zgodila se je strašna nesreča: dva popotnika sta ostala mrtva in 16 ranjenih. Pravijo, da je nekaj živinčet ležalo na tiru. „Unità“ pristavlja, kakošen krič bi bil zoper slabo vlado, ako bi se bilo kaj takega zgodilo pod papežem. Res je, da pod duhovsko vlado po železniških tirih niso ležali ne voli ne krave in popotnikom ni bilo treba tam življenja puščati. Tudi bi se ne bilo to zgodilo, ako bi prefekti „laškega kraljestva“ le s polovico tiste pazljivosti gledali na vole in krave, s kakoršno prežijo na — romarje, ki jih preganjajo in zavračajo, kakor po drugih krajih cigane.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. Petrič Blaž, oskerb-nik lokalije Selske pri Š., je dobil lokalijo Blagoviško, in prva je razpisana 25. avg. — Mirna peč je tudi razpisana 20. avg.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: Po gosp. kan. Urhu 1 gl. v sr. Iz S—e 5 gld.

Za Kalvarijo in Cerkev sv. Jožefa: Iz S—e 2 gld. — Oseba od Ipavskega 1 tol. = 2 gld. st. dn. in 30 kr. a. v. — Po dr. Kostu neimenovana oseba menjico za 50 gl. — Iz Vodice po g. fajm. 2 gl.

Za afrikanski misijon: L. K., M. M. in P. M. iz Teržica 3 gld.

Za društvo sv. Bonifacija: Iz S—e 1 gld.

Za sv. Detinstvo: Iz S—e 2 gld.

Za Dolence od toče poškodovane: Z Loškega Po-toka 43 gl. a. v. (To je: Farmani 29 gl. 50 kr.; po g. Ernestu Iliniču, direktorji na Žagi 5 gl.; po g. Fr. Av-guštinu 2 gl.; po g. Jan. Peru 1 gl.; po č. gosp. Al. Piberniku 5 gl. 50 kr. Pristavek: „Vsi pa Vas pro-simo, da Vi ta denar po svoji previdnosti nemudoma pošljite tistim gospodom, kateri se bodo potrudili ga hitro tistim podariti, kateri so take srote, da nimajo ži-veža zase in za svojo deržino.“*) — Jož. Pretnar 3 gl. T. B. 3 gl. — J. D. v B. 14 gl. — Neimenovan do-brotnik Zg. Danice 5 gl. — G. Lor. Gaber 10 gl. Neka oseba 35 kr. — Po preč. g. kan. Urhu 50 kr. — Dr. J. M—c 10 gl. — Korar Fr. Ruedl 5 gl. — Iz S—e 10 gl. — „Frange esurienti panem 3 gld. — Marija Zbontar 2 gl. — Gosp. J. Lesjak, župnik v Kost. 5 gl.

Za pogorelee v Vinici: Po g. kan. Urhu 50 kr. — J. D. v B. 5 gl. — „Cum videris nudum, operi eum 2 gl. — Iz Vodice po č. g. fajm. 5 gl. — G. Zobuko-šek, tergovca, 1 gl. — C. Franul 1 gl. — G. F. E. 2 gl. — Preč. g. župnik J. Lesjak 5 gl.

Za pogorelee v Bišči vasi: Marija Zbontar 1 gl. — G. župnik Jan. Lesjak 5 gl. J. D. v B. 5 gl.

Iz Vodice po č. g. fajm.: Revežem okraja Novo-meškega in Krškega 12 gold.

*) Je že poslano, za zdaj v Novomeško okolico; in ker zaupljivo tudi drugi doseđanji darovavci želé hitro pomagati, smo tudi do 21. t. m. dospele darove pridjali, skupaj 93 for. Vr.